

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Synopsis Annalium Societatis Jesu In Lusitania

Francus, Antonius

Augustæ-Vindelicorum, M. DCC XXVI.

Annus 1634. Soc. 95.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72313)

regiam accessit. Biduo factus est rerum omnium potens. Rex cum suis fugere ad terras, & patrocina Soniensis Ducis.

7. P. Michaël Alphonsus exitum imminens averfurus Bambensem, ejusq; optimates alloquitur, sed aërem verberat. Jámque ille exercitum quinquaginta millium educit in aciem, & prope flumen modicum sequenti die trajiciendum castra metatur. Regni magnates longè minorem opponunt, sed DEO confissi, & causæ aequitati in sylva vicina fluvio erigunt Crucem, coram ea sese flagellant, divinam implorant opem, ac patrocinium S. Ignatii, de cujus erant sodalities. Fufis lacrymis & suspitiis, Tu DEUS, inquit, nobis sis testis; tu Cælum, quod nos tegis; tu terra, quæ nos alis; vos cruentata flagra, vos aræ, vos Cruces, vos silvæ, ac flumina, denique mortales omnes, & immortales sitis testes, nos contra Regem nostrum nec molitos fraudem, nec arma cepisse. Hinc urgemur mari, illic Zairo flumine, à fronte hostes innumeri: unica nobis spes in DEO, ac dextris, & equitate causæ. Non fuisse vanas preces ipsa res ostendit.

8. Garcia Guipacus intrepidus adolescens cum parte copiarum trajicit flumen, ut ab aqua hostem arceret. Sonante classico concurritur. Bambensis sagittâ contortâ procidit. Labente Duce, præcipiti terrore salutem pedibus committunt omnes. Guipacus pede premens Bambensem in suo se sanguine volutantem interfecit. Una Magnatum cura fuit incolumitas, & salus Regis, quem cum sui deseruissent, perfugerat cum mancipio in silvam. Ibi repertum accipiunt inter ulnas, manum debasiant, venerantur ut Regem suum, ac magnos inter plausus in Regiam deducunt. Gloriosam victoriam tribuerunt post Deum sancto Ignatio, quem Patronum elegerant, quem confligentes inclamaverant. Rex ipse, & Magnates ad Rectorem nostrum Loandensem scripsere totius rei ferriem, ut cum ipso communem participarent lætitiâ. P. Franciscus Jatinus, consumptis in Angola duodecim annis, quasi totidem laboribus Herculis exant-
P. Jatinus in Paraguay.
 latis, facultate ab Ordinis Præposito datâ migravit in Brasiliam, & ex ea in Paraguayum.

Annus 1634. Soc. 95.

1.
 Conimbricæ 27. Maji Patre Didaco Monteiro orbatu Provincia. Vir ille fuit nullis æquandus laudibus, ut testatur ipsius vita per multos scriptores, & per me typis vulgata. Natus in agro Eborensi paracia Dominæ de Gratia. Dum Societatem ambit, refrigescens in sancto proposito, decessit in paternam domum. Illac fortè vir transibat Societatis habitu, qui eos cum Didaco sermones de Religiosa vita conferuit, ut recaluerit antiquum desiderium. Eboram reversus se tradidit Societati 6. Januarii anno 1577. Tirocinium continuavit Conimbricæ. Ibidem postea Rhetoricam professus, sequenti die tragædiam erat theatro commissurus, invitatis jam Civibus & Academiâ, cum iusserunt Superiores, abstinere prorsus à celebritate.

2. Ægerrimè tulit tantam sibi, ut multi censuerunt, illatam injuriam, bonique nominis diminutionem. Collectus in cubiculum frementem ac reluctantem naturam sic fregit, ut per os eruperit sanguis. Plures discipuli de Regni nobilissimis suaserunt, desereret Societatem; quid enim esset sperandum ex eo Ordine, qui sic contereret subditorum famam? Ad hæc reposuit, nihil sibi Societate charius; moderatores non culpandos; neque id facturos fuisse, nisi dictasset prudentiæ lumen. Hinc Monteiro hausit rerum humanarum egregium contemptum. Peractis S. Patris exercitiis, secum statuit inire genus vitæ perfectionis. Non secus factum.

3. Commercio cum DEO erat illi assiduam. Ex hoc divino armamentario virtutes omnes deprompsit, quibus excoluerat animam. Ter obiit Conimbricæ tironum Præceptorem, semel Ulyssiponæ. Rexerat Bracharense Collegium, Domum Professam Ulyssiponensem, totamque Provinciam summo exemplo

exemplo & integritate. Cuncti ut virum DEO plenum intuebantur. Non fuit virtus religiosa, de qua non reliquerit posteris quam plurima exempla veneratione digna.

4. Nascentem in praesepi Dominum suavissimè dilexit. Eucharistiam, & Matrem Virginem intimis obsequiis prosecutus est. Quotidie conscientiam apud Confessarium exponebat. In sermonibus de rebus divinis erat omnibus dulcissimus. Praescevit mortis suae tempus. Non pauca praedixit, quae probavit eventus. Ejus ossa loculo speciali recondita in sacello domestico S. Antonii. Scripsit, atque in lucem edidit librum piissimum, quem nominavit *Artem orandi*. Non pauci, qui Monteiri patrocinium implorârunt, facti sunt voti compotes.

Obit Franciscus Rodericius.

5. Franciscus Rodericius nonagenarius ibidem 15. Februarii è vivis abiit, ortus Sarisæ in Hispania. Ingressus Societatem, ut esset scholasticus; dimissus ob invaletudinem, voluit ad nos redire, & in gradu Coadjutoris temporalis vitam ducere. Semper usus tunicâ coloris fulci; nigrâ solum vestiebatur, cum accederet ad sacrum panem accipiendum. Otiosum nemo conspexit. Adeo colebat paupertatem, ut volentes significare aliquem de nostris religiosæ paupertatis studiosissimum, dicerent: *Est in paupertate alter Franciscus Rodericius*.

Obit Barnabas Soufa.

6. Quintâ Maji in Ulyssiponensi Professorum Domo mortali vitâ solutus est Barnabas Soufa Coadjutor Cratensis penè sexagenarius. Antequam accederet Instituto nostro, vitam in agris ducebat innocentem oves pascendo; gaudebat lectione pii libelli sentiens innatam propensionem ad studium sanctimoniae. Apud nos cocum egit annis triginta in Domo Professâ, quod munus exercuit ineffabili curâ & charitate.

Obit Laurentius Lombardus.

7. Tironum Domus 2. Novembris spoliatur insigni Benefactore suo, vel potius Confundatore Laurentio Lombardo, de quo dictum est, cum animo adjecit Societati ineunda. Usus consilio P. Fernandi Guerreiri sua bona donavit tironibus, erexit aedificium suis expensis, & optimis industriis opus promovit. P. Monteirus rogavit Patrem nostrum, Laurentio gratificaretur, concessâ professione solemnium votorum, cum simile exemplum repertum sit. Vivit apud nos Laurentius religiosissimè. Sepultus est in medio sacri apodyteri. Tegitur sepultura marmore litteris incisus.

Obit P. Emmanuel Eduardus.

8. Eboræ 14. Februarii Lethum oppetivit P. Emmanuel Eduardus, natus in pago de S. Mancio diocesis & agri Eborensis. Tradidit Eboræ Philosophiam excellentis Magistri nomine. Quò minus in alia conscenderet magistreria, valetudo afflictâ praepedivit. In domesticis officiis peragendis tam frequens, ut, cum multo tempore Janitorem egisset communis ostii, multi crederint unicè destinatum obeundo huic muneri. Non sinebat ullum pauperem sine stipe de Collegii porta recedere. Sublimis à terra visus est inter suas ad Coelum preces. Cum olim eum vellet Provinciae moderator Romam mittere, ut illic navaret operam Philosophiae, Collegii Rector obstitit, non permittitur se, inquam, Collegium suum fraudari sanctissimis Eduardi exemplis.

Mors D. Francisci de Bragança.

9. Meretur in his Annalibus specialem mentionem Dominus Franciscus de Bragança, filius Fulgentii fratris Brigantini Ducis, magni perfunctus honoribus ac sacerdotiis. Fuit enim Canonicus Eborensis, Deputatus mensæ de conscientia, Reformator Academiae Conimbricensis, Deputatus supremi S. Inquisitionis tribunalis, Commissarius Cruciatæ, Senator Palatinus, Consiliarius ab Instituto pro Lusitano regno Matrili, electus Indiarum Patriarcha. Veniens Martio in alterum mensem Conimbricæ morabatur. Adventus conciones audivit semper in templo nostro confidens inter populum. Vir erat modestissimus, ab omni alienus arrogantia, profusus in pauperes, unico famulo sequente prodibat in publicum.

10. Cum in lectum decidisset, bona sua dispersit in opera pia. Constituit Societatem nostram, cui semper peculiariter faverat, suarum rerum heredem.

dem, ut Eboræ conderet domicilium pro tironibus educandis, quibus promoveretur apud Indos fidei propagatio. Verum solutis debitis, ac legatis, quæ supererant, non sufficere tanto operi condendo. Propterea mandata est executioni prior voluntas, quæ legabat sua bona Domui Professæ Ulyssiponenfi. Cernitur ejus inscriptio sepulchralis ad januam vestiarii sacri, & parvum sacellum, quod illius sumptu confurrexit. Conimbricæ tumulatus in templo nostro veteri, quo loco sacerdos in ara principe ad gradus Missæ Sacrificium orditur. Legavit Conimbricensi Collegio regalium æreorum trecenta millia, insuper quadraginta millia pro præmiis inter catecheseos explanationem distribuendis. Domui Professæ Ulyssiponenfi quadringenta millia impertivit. Fuerunt multò plura ejus pia legata. Morienti affedit noster Sebastianus Coutus, qui & in exequiis laudationem funebrem ei adornavit.

11. Ad Orientis regiones sex profecti sunt. P. Franciscus Ferreira Conimbricæ agebat tironum Magistrum. P. Antonius Mascarenus obivit in itinere. ^{Profecti ad Indiam.} Quatuor, Gabriel Magalanius, Petrus Ferreira, Antonius Pereira, & Antonius ^{Ingressi,} Henriquius, sacris adhuc non erant initiati. Tironum nostrorum numero adiunguntur Joannes Gomius, & Emmanuel Percira, subinde primarii Professores Theologiæ in Eborensi Academia.

Annus 1635. Soc. 96.

1.

Sub anni principium luctu oppletur Provincia Capite suo amisso P. Ludovico Lobo. Eboræ 4. Januarii è vivis, imò ad vivos abiit ætatis anno quinto supra septuagesimum, Societatis quadragesimo septimo. Parentes habuit Alvitenses Barones de prima Regni nobilitate. Natus annos octo supra viginti dedit nomen Societati post ærumnas Africanas; nam comitatus fuerat Sebastianum Regem, perpessusque duram servitutem. Apud nos Latinitati, Philosophiæ ac Theologiæ studuit. Excellentissimis clarebat exemplis, quæ memoro in opere de tironibus Eborensibus. Eleemosynâ, quam iniens Eboræ Societatem templo donavit, factum est amplissimum conopceum sericum, quod per majorem hebdomadam explicatur super regium pegma, in quo veneranda populo solet exponi Eucharistia.

Mors P. Ludovici Lobi Provincialis.

2. Nihil minus curavit, quàm splendor natales suos. Sæpe domum comportabat humeris empta in foro. Grassantibus in Collegio morbis obtulit se, ut valetudinarii curam haberet; summâ & indefessâ charitate partes illius muneris explevit. Imitandum sibi proposuerat admirabilem Domini Martyrem Gonçalum Sylveiram. Plurimas obivit missiones. Annis multis Ulyssiponenfis domus Professorum incola Christianæ doctrinæ egit Magistrum in locis publicis copioso animarum proventu. Rexit Bracharense Collegium, deinde Villavissosæ Professam Domum, Collegium D. Antonii, Conimbricensè, Eborensè, denique totam Provinciam.

3. Præibat exemplo subditis in acquirendis virtutibus. Nunquam indultit corpori suo; maceravit abstinentiis, vigiliis, flagris, ciliciis, & continuatis per omnem vitam laboribus. Lustrans secundò Eborensè Collegium oppressus est morbo supremo. Ad illius funus aderat omnium ordinum maximus concursus. Ante obitum nominavit Vicarium Provinciale Ven. P. Antonium Mascarenium, qui nonâ die Junii tradidit Provinciæ gubernaculum Patri Petro ^{Novus Provincialis,} Rochiæ.

4. Biduo antè donatus est in Ulyssiponenfi Collegio sexagenario major ^{Mors Melchioris Gomii.} Melchior Gomius Villanovanus diœcesis Bracharenfis. Insumebar orando plurimas horas in oede templi post expleta sui muneris pensâ. Vix avelli poterat è præsentia tabernaculi servantis Eucharistiam. Tum nostris, tum externis erat exemplo Melchioris virtus.

Antonius Franco.

1.1

5. Tres